

Surinaamse vrijgelovigheid

Het is raar, maar volgens Herman Vuijsje waar: Nederland kan een voorbeeld nemen aan Suriname, althans in religieus opzicht. En dat betreft dan niet het cliché van de synagoge en de moskee die in het centrum van Paramaribo pal naast elkaar staan. Die toevallige nabuurschap krijgt in Vuijsjes ogen vooral gestalte in het delen van elkaars parkeerplaats, omdat de erediensten van de joodse en de islamitische gelovigen toch op verschillende dagen vallen.

De wederzijdse religieuze verdraagzaamheid heeft diepere wortels. Suriname is een ongelooflijk godsdienstig land. Slechts acht procent van de bevolking bekent zich tot geen enkele geloofsrichting. Maar de onderlinge striktheid en de naijver tegenover andere gelovigen die Nederland tijdens de verzuiling kenmerkten, zijn sedert de onafhankelijkheid in 1975 goeddeels verdampt. Toen kon Bea Vianen nog in een roman beschrijven hoe iedere Surinamer in een etnisch en religieus 'strafhok' leefde, nu trouwt men volop over die grenzen heen. Hindostaanse ouders, moslims en hindoes, sturen hun kinderen allang met groot gemak naar christelijke of openbare scholen: omdat die dichterbij zijn of beter onderwijs lijken te bieden.

Vuijsje kan de veranderingen in kaart brengen omdat hij een halve eeuw geleden al onderzoek deed naar de godsdienstige beleving in het land. Evenals een heel stel andere Nederlandse studenten verkende hij in 1969 Suriname op een geel brommertje om research te doen voor hoogleraar prof. G. Kruijer, die een boek over het land ging schrijven. In het dagblad *De Ware Tijd* deed de verdenking opgeld dat zij in werkelijkheid rondneusden voor de CIA.

In 2019 keerde hij er terug. De grootste verandering die hij waarneemt is de emancipatie van winti, het uit Afrika overgeërfde geestengeloof, waarvan de rituelen toen nog in het openbaar verboden waren. Nu is het een erkende geloofsrichting waarvan de priesters

zelfs van overheidswege aangesteld en betaald worden. Wat Vuijsje vooral treft is de souplesse van en het leentjebuurt spelen tussen de verschillende religies. Als de joden geen tien man meer op de been kunnen brengen om minjan te maken, zijn vrouwen daarbij ook van harte welkom. Gelovigen uit de traditionele zendingskerk Evangelische Broedergemeente geven zich graag over aan een winticeremonie. Niemand die er iets van zegt.

Vuijsje is zelf niet gelovig, maar hij hecht aan religie als moreel bindmiddel in de samenleving. En hij vindt het voorbeeldig hoe serieus godsdienst in Suriname (in vergelijking met Nederland) wordt genomen en hoe open iedereen over zijn religieuze beleving praat. De overheid erkent en faciliteert een waaier van geloofsrichtingen, al is dat voor het regime-Bouterse ook een kwestie van machtsbehoud en draagvlak. De hindoeëgemeente die al jaren om de aanstelling van een extra pandit vroeg, kreeg die in 2015 in het zicht van de verkiezingen zonder enig probleem.

Het voornaamste verschil met Nederland is de erkenning van godsdienstige feestdagen van allerlei pluimage. Stel je het tumult voor als de regering in Den Haag tweede pinksterdag zou willen inruilen voor een islamitische feestdag! In Suriname is dat zonder mankeren en rancune gebeurd, al kun je zeggen dat er nu wel erg veel vrije dagen zijn. En al klagen hindoes en moslims dat Holi-Phagwa en Idul Fitre langzamerhand niets eigens meer hebben, het zijn algemene nationale feestdagen geworden: een vrolijke dag op gemene kosten.

JOHN JANSEN VAN GALEN

Herman Vuijsje: *God zij met ons Suriname, Religie als vloek en zegen*
Walburg Pers, € 19,99

De nabuurschap van de moskee en de synagoge in Paramaribo krijgt vooral gestalte in het delen van elkaars parkeerplaats.